

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про енергетичну ефективність

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) вимога до екодизайну – вимога до продукту, що споживає енергію, чи до його проектування, спрямована на поліпшення його екологічних характеристик, або до надання інформації щодо екологічних аспектів цього продукту;

2) добровільні угоди – угоди, що укладаються суб'єктами господарювання та органами державної влади, органами місцевого самоврядування, предметом яких є запровадження енергоефективних технологій, що призводять до зменшення споживання енергії;

3) екодизайн – інтеграція екологічних аспектів у процес розроблення продукту, що споживає енергію, з метою поліпшення екологічних характеристик такого продукту протягом всього його життєвого циклу;

4) економія енергії – обсяг скорочення споживання енергії, який визначається шляхом зіставлення обсягів споживання, вимірених та/або розрахованих до та після впровадження енергоефективних заходів із забезпеченням нормалізації зовнішніх умов, які впливають на енергоспоживання;

5) енергетична ефективність – співвідношення між обсягом вироблених благ (результатів діяльності (функціонування), виробленої продукції (товарів, робіт, послуг) та енергії) і обсягом енергії, використаної для виробництва таких благ;

6) енергетичний аудит – процедура збору та аналізу інформації щодо енергетичних характеристик будівель або груп будівель, процесів виробництва товарів (надання послуг, виконання робіт), обладнання, транспорту, результатом якого є визначення та розрахунок економічно обґрунтованих рекомендацій щодо скорочення споживання енергії або запобігання зростанню витрат енергії;

7) енергія – всі види палива та енергії, які використовуються в національній економіці, в тому числі природний газ, вугілля, нафта, нафтопродукти, скраплений газ, відновлювані джерела енергії, тепла енергія, електрична енергія;

8) енергетичний аудитор – фізична особа, кваліфікація якої надає право на здійснення енергетичного аудиту;

9) енергетичне маркування – інформування споживача про рівень ефективності використання енергії продуктом, що споживає енергію, а також надання іншої інформації про такий продукт шляхом використання виробником енергетичної етикетки;

10) енергоефективні заходи – заходи, результатом реалізації яких є зниження витрат енергії на одиницю вироблених благ (результатів діяльності (функціонування), виробленої продукції (товарів, робіт, послуг) та енергії);

11) енергопостачальна організація – юридична особа, що здійснює постачання енергії споживачу відповідно до законодавства та договору (в тому числі електропостачальник, постачальник природного газу, теплопостачальна організація);

12) ефективна система централізованого теплопостачання – система централізованого теплопостачання, що використовує мінімум 50% відновлюваної енергії, або 50% скидної теплової, або 75% тепла когенерації, або 50% сукупності відновлювальної енергії та скидної теплової енергії;

13) інтелектуальна система обліку – сукупність об'єднаних в єдину систему вузлів обліку, що вимірюють кількість енергії і об'єм споживання, та забезпечують двосторонній обмін інформацією через електронні засоби передачі інформації;

14) кінцеве споживання енергії – обсяг енергії, що постачається споживачам в сферах промисловості, транспорту, надання послуг, сільського господарства, та домогосподарствам за винятком енергії, яка постачається для процесів її перетворення або трансформації та енергії, яка споживається в сфері енергетики;

15) первинне споживання енергії – валовий (сукупний) обсяг спожитої енергії в країні за винятком енергії, що використовується для задоволення неенергетичних потреб;

16) первинний енергетичний ресурс – енергетичний ресурс, зосереджений у природних ресурсах, що не піддавався жодним штучним змінам чи перетворенням;

17) продукт, що споживає енергію (енергоспоживчий продукт) – продукт, який споживає енергію під час його використання, і введений в обіг та/або в експлуатацію, в тому числі елементи, що можуть бути частиною таких продуктів, які введені в обіг та/або в експлуатацію як окремі частини продукту і екологічні характеристики яких можуть бути незалежно оцінені;

18) розумні мережі – електричні мережі, що об'єднують в економічно доцільний спосіб учасників ринку електричної енергії та дозволяють керувати передачею енергії та її споживанням з метою підвищення надійності електропостачання та безвідмовності роботи енергетичної системи;

19) система енергетичного менеджменту – комплекс взаємопов'язаних елементів, що формують систему управління енергетичним споживанням, яка включає в себе організаційну структуру, функції управління, обов'язки та відповідальність, стратегію, процедури, процеси, ресурси для формування, впровадження, досягнення цілей енергетичної ефективності;

20) скидна тепла енергія – тепла енергія, яка є побічним продуктом основної діяльності або обсяг енергії, отриманої в процесі виробництва теплової енергії, що є надлишковим та може бути використаний для потреб централізованого теплопостачання;

21) споживач – фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа, що використовує енергію для власного споживання;

22) умовне паливо – одиниця обліку палива, яка використовується для відображення співвідношення і порівняння ефективності використання різних видів натурального палива та сумарного обліку використання різних видів палива.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Господарському кодексі України, Законах України «Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації», «Про ринок природного газу», «Про ринок електричної енергії», «Про теплопостачання», «Про публічні закупівлі», «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», «Про енергетичну ефективність будівель».

Стаття 2. Предмет та сфера дії Закону

1. Цей закон регулює відносини, що виникають у сфері забезпечення енергетичної ефективності, та спрямований на посилення енергетичної безпеки, конкурентний та сталий економічний розвиток, збереження первинних енергетичних ресурсів та скорочення викидів парникових газів.

2. Сфера забезпечення енергетичної ефективності охоплює енергоефективні заходи, що здійснюються під час виробництва, транспортування, передачі, розподілу, постачання та споживання енергії.

Стаття 3. Державна політика у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Основними заходами державної політики в сфері забезпечення енергетичної ефективності є:

- 1) усунення регуляторних та нерегуляторних бар'єрів здійснення енергоефективних заходів;
- 2) зміцнення співробітництва між споживачами, виробниками, постачальниками енергії, виконавцями енергосервісу, державними органами та органами місцевого самоврядування з метою досягнення цілей та цільових показників в сфері забезпечення енергетичної ефективності;
- 3) популяризація та використання вискоелективних технологій, систем енергетичного менеджменту, систем моніторингу споживання енергії;
- 4) стимулювання використання енергії з відновлюваних джерел споживачами енергії;
- 5) законодавче впровадження фінансових та податкових механізмів стимулювання здійснення енергоефективних заходів;
- 6) сприяння розвитку ринку енергосервісу;
- 7) сприяння розвитку ефективних систем централізованого теплопостачання та вискоелективної когенерації, сприяння доступу до енергосистеми електроенергії від вискоелективної когенерації.

Стаття 4. Національна ціль з енергоефективності

1. Державна політика у сфері забезпечення енергетичної ефективності спрямована на досягнення Національної цілі з енергоефективності, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. Національна ціль з енергоефективності розраховується в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності. При розрахунку Національної цілі з енергоефективності враховуються вимоги актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства, цілі кінцевого споживання енергії для країн – членів Енергетичного Співтовариства, положення цього Закону, інших заходів стимулювання енергоефективності.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про затвердження національної цілі з енергоефективності, із наданням інформації щодо способів та даних, на основі яких здійснювався її розрахунок.

Стаття 5. Національний план дій з енергоефективності

1. З метою досягнення Національної цілі з енергоефективності центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності розробляється Національний план дій з енергоефективності (далі - Національний план), який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України переглядає Національний план кожні три роки.

2. Національний план містить:

- 1) перелік енергоефективних заходів, зокрема в транспортуванні, передачі, розподілі та споживанні енергії та строки їх реалізації;
- 2) джерела фінансування енергоефективних заходів;
- 3) розрахунковий обсяг економії енергії при здійсненні енергоефективних заходів;
- 4) іншу інформацію відповідно до вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства.

3. Методика визначення розрахункового обсягу економії енергії при здійсненні енергоефективних заходів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності здійснює систематичний моніторинг виконання Національного плану та подає щороку до десятого числа другого місяця, що настає за звітним періодом, Кабінету Міністрів України зведену інформацію про хід його виконання.

Порядок здійснення збору первинної інформації, моніторингу та оцінки виконання Національного плану визначається Кабінетом Міністрів України.

5. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування та юридичні особи, що відповідають за реалізацію заходів Національного плану зобов'язані надавати інформацію про результати виконання енергоефективних заходів до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності в порядку здійснення моніторингу та оцінки виконання Національного плану.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності подає Національний план кожні три роки до 30 квітня до Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

7. Органи місцевого самоврядування можуть розробляти та затверджувати плани дій сталого енергетичного розвитку та адаптації до змін клімату, в якому містяться заходи, що повинні вживатись з метою досягнення цілей у сферах енергоефективності, енергетичного розвитку та адаптації до змін клімату, в тому числі щодо зменшення викидів діоксиду вуглецю, з урахуванням цілей Європейського Союзу у зазначених сферах.

Стаття 6. Стратегія термомодернізації будівель

1. Стратегія термомодернізації будівель розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Кабінет Міністрів України переглядає Стратегію термомодернізації будівель кожні три роки.

При розробці Стратегії термомодернізації будівель враховуються вимоги актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства, Закону України “Про енергетичну ефективність будівель”.

2. Стратегія термомодернізації будівель поширюється на житлові та нежитлові будівлі усіх форм власності та містить:

1) огляд стану будівель в країні, що може базуватися на основі відповідної статистичної вибірки;

2) визначення економічно доцільних підходів до впровадження енергоефективних заходів залежно від типу будівлі та кліматичної зони;

3) заходи стимулювання щодо термомодернізації будівель у разі їх економічної доцільності;

4) довгострокові цілі з реновації будівель, спрямовані на залучення інвестицій до сфери забезпечення енергетичної ефективності будівель;

5) розрахунок очікуваного обсягу економії енергії та інших результатів впровадження енергоефективних заходів.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності за результатами перегляду Стратегії термомодернізації будівель Кабінетом

Міністрів України, подає її кожні три роки до 30 квітня до Секретаріату Енергетичного Співтовариства.

Стаття 7. Забезпечення енергетичної ефективності будівель органів державної влади

1. Кабінет Міністрів України встановлює цільовий показник економії енергії в будівлях центральних органів виконавчої влади (далі – цільовий показник економії енергії в будівлях).

Цільовий показник економії енергії в будівлях розраховується в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

Методика розрахунку цільового показника економії енергії в будівлях центральних органів виконавчої влади розробляється та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства.

2. Будівлі, на які поширюється вимога по досягненню цільового показника економії енергії в будівлях, одночасно відповідають таким ознакам:

- 1) перебувають у власності, володінні, користуванні центральних органів виконавчої влади;
- 2) розміщується апарат центральних органів виконавчої влади або їх територіальні органи;
- 3) опалювана площа складає більше 250 квадратних метрів;
- 4) рівень енергетичної ефективності будівель станом на дату набрання чинності цим Законом не відповідає мінімальним вимогам до енергетичної ефективності будівель, встановленим відповідно до Закону України «Про енергетичну ефективність будівель».

3. Вимога по досягненню цільового показника економії енергії в будівлях не поширюється на будівлі:

- 1) які віднесені до об'єктів культурної спадщини;
- 2) які забезпечують діяльність Збройних сил України або інших органів державної влади, що забезпечують формування державної політики та реалізацію функцій із забезпечення національної безпеки та оборони.

4. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, формує та оприлюднює базу даних будівель, які перебувають у власності, володінні, користуванні центральних органів виконавчої влади та в яких розміщується апарат центральних органів виконавчої влади (далі – база даних будівель). Доступ до бази даних будівель є безоплатним та забезпечується через офіційний веб-сайт центрального органу виконавчої влади, що забезпечує

формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

База даних будівель формується без урахування будівель, визначених у частині третій цієї статті.

Порядок формування, ведення бази даних будівель, її оприлюднення та обміну інформації з базою даних енергетичних сертифікатів затверджується Кабінетом Міністрів України.

5. Центральні органи виконавчої влади надають центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності відомості, необхідні для формування бази даних будівель.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності щорічно до 30 травня формує план по підвищенню рівня енергоефективності в будівлях центральних органів виконавчої влади на наступний календарний рік із зазначенням джерел фінансування таких заходів.

План по підвищенню рівня енергоефективності в будівлях центральних органів виконавчої влади затверджується Кабінетом Міністрів України.

7. З метою виконання зобов'язань щодо досягнення цільового показника економії енергії в будівлях здійснюються такі заходи:

- 1) впровадження системи енергетичного менеджменту;
- 2) укладення договорів енергосервісу;
- 3) проведення термомодернізації будівель;
- 4) інші енергоефективні заходи.

8. Джерелами фінансування енергоефективних заходів, спрямованих на досягнення цільового показника економії енергії можуть бути:

- 1) кошти, передбачені законом про Державний бюджет України на відповідний рік;
- 2) кошти, залучені на безоплатній та безповоротній основі;
- 3) інші джерела не заборонені законодавством України.

9. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності здійснює моніторинг досягнення цільового показника економії енергії та подає щороку до 10 (десятого) числа другого місяця, що настає за звітним періодом, Кабінету Міністрів України зведену інформацію про результати.

Моніторинг стану досягнення цільового показника економії енергії в будівлях органів державної влади здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

10. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про досягнення цільового показника економії енергії з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, Енергетичного Співтовариства кожні три роки до 30 квітня.

Стаття 8. Публічні закупівлі енергоспоживчих продуктів та послуг, пов'язаних зі споживанням енергії, та придбання чи найм (оренда) будівель

1. У випадку, коли предметом публічної закупівлі є енергоспоживчі продукти чи послуги, для надання яких використовуються енергоспоживчі продукти, клас енергетичної ефективності таких товарів повинен відповідати максимальному класу енергетичної ефективності встановленому нормативно-правовими актами у сфері енергетичного маркування або індикативним показникам, визначеним нормативно-правовими актами у сфері екодизайну.

2. У випадку придбання та укладення договорів найму (оренди) будівель органами державної влади, органам місцевого самоврядування, юридичними особами, які забезпечують потреби держави або територіальної громади предметом таких договорів можуть бути будівлі, які відповідають мінімальним вимогам до енергетичної ефективності будівель.

3. Вимоги частин першої та другої цієї статті не поширюються на випадки:

1) придбання товарів, послуг, вартість яких є меншою вартості предмета закупівлі, визначеної в абзаці другому частини першої статті 2 Закону України «Про публічні закупівлі»;

2) придбання та найму (оренди) будівель з метою їх реконструкції або знесення;

3) придбання будівель з метою їх подальшого продажу без використання для власних потреб;

4) придбання та найму (оренди) будівель, що є об'єктами культурної спадщини;

5) закупівель товарів і послуг для гарантованого забезпечення потреб оборони.

4. Вимоги частин першої та другої цієї статті не поширюються на випадки наявності на момент придбання відповідних товарів та послуг, придбання та найму (оренди) будівель підстав, що підтверджують економічну та технічну недоцільність її застосування чи підстав, що підтверджують обмеження конкуренції під час здійснення такої закупівлі.

Підтвердження економічної та технічної недоцільності застосування заборони, встановленої в частинах першій та другій цієї статті, її впливу на конкуренцію під час придбання відповідних товарів та послуг, придбання та найму (оренди) будівель здійснюється у порядку та відповідно до методичних рекомендацій, що затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності та Антимонопольним комітетом України.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності спільно з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель забезпечують:

розробку методичних рекомендацій по проведенню закупівель енергоспоживчих продуктів чи послуг, для надання яких використовуються енергоспоживчі продукти;

розробку примірних специфікацій для проведення закупівель енергоспоживчих продуктів чи послуг, для надання яких використовуються енергоспоживчі продукти.

6. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, юридичні особи, які забезпечують потреби держави або територіальної громади, зобов'язані оцінити можливість укладення довгострокових договорів постачання енергії у разі наявності різних цінових пропозицій при закупівлі послуг з постачання електричної енергії, теплової енергії, гарячої води та газу.

Оцінка можливості укладення довгострокових договорів постачання енергії здійснюється відповідно до методики, що затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

Стаття 9. Вимоги до екодизайну продуктів, пов'язаних із споживанням енергії

1. Для енергоспоживчих продуктів можуть встановлюватися вимоги до екодизайну, яким такі продукти повинні відповідати під час їх введення в обіг та/або в експлуатацію на підставі технічних регламентів.

2. Вимоги до екодизайну енергоспоживчих продуктів та межі для визначення цих вимог устанавлюються технічними регламентами на основі відповідних актів законодавства Європейського Союзу.

3. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності здійснює інформування:

1) виробників та імпортерів енергоспоживчих продуктів про вимоги до екодизайну таких продуктів;

2) суб'єктів господарювання, які виробляють енергоспоживчі продукти, зокрема суб'єктів мікропідприємництва, малого та середнього підприємництва про можливості та доцільність впровадження екологічно обґрунтованих підходів, у тому числі енергоефективних заходів, на етапі проектування таких продуктів;

3) споживачів про переваги використання енергоспоживчих продуктів, які відповідають вимогам екодизайну.

4. Нагляд за дотриманням вимог до екодизайну здійснюється органом державного ринкового нагляду у порядку, визначеному Законом України "Про державний ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції".

Стаття 10. Забезпечення щорічного скорочення постачання енергії

1. Цільовий показник щорічного скорочення постачання енергії розраховується в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, що

забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, та затверджується Кабінетом Міністрів України.

Цільовий показник щорічного скорочення постачання енергії розраховується в абсолютних значеннях первинного споживання енергії та кінцевого споживання енергії центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

Методологія визначення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії розробляється та затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства, Закону України «Про енергетичну ефективність будівель».

2. Обсяги продажу енергії у сфері транспорту можуть частково або повністю не враховуватись під час розрахунку та встановлення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії, зазначеного в частині першій цієї статті.

3. Досягнення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії забезпечується шляхом здійснення організаційно-економічних та правових заходів підвищення енергоефективності відповідно до Національного плану.

4. До організаційно-економічних та правових заходів підвищення енергоефективності належить:

1) розроблення та виконання державних цільових програм у сфері забезпечення енергетичної ефективності;

2) удосконалення правових засад оподаткування енергії та викидів вуглецевого газу;

3) надання державної допомоги (підтримки) з метою стимулювання запровадження енергоефективних заходів та зменшення споживання енергії споживачами у відповідності до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;

4) укладення добровільних угод;

5) затвердження стандартів, норм та правил щодо підвищення енергетичної ефективності товарів та послуг, включаючи будівлі та транспортні засоби (крім випадків, коли прийняття таких стандартів, норм і правил є обов'язковим відповідно до вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства);

6) запровадження енергетичного маркування (крім випадків здійснення енергетичного маркування відповідно до вимог актів законодавства Європейського Союзу, нормативно-правової бази Енергетичного Співтовариства) та екодизайну;

7) навчання та консультування з питань енергоефективності, результатом якого є стимулювання запровадження енергоефективних технологій та зменшення споживання енергії споживачами;

8) інші заходи, результатом яких є забезпечення щорічної економії енергії при постачанні енергії.

5. Моніторинг та оцінка результатів застосування організаційно-економічних та правових заходів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, з використанням статистичних даних та даних, отриманих на основі методології збору первинної інформації.

Моніторинг та оцінка результатів застосування організаційно-економічних та правових заходів здійснюється на принципах прозорості, суттєвості та недопущення подвійного врахування економії енергії від заходів.

6. Учасники добровільних угод надають звіти щодо рівня досягнення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, щорічно до 15 березня року, наступного за звітним.

7. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті інформацію щодо досягнення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії протягом звітнього року.

8. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, кожні три роки до 30 квітня повідомляє Секретаріат Енергетичного Співтовариства про досягнення цільового показника щорічного скорочення постачання енергії протягом звітнього року.

Стаття 11. Енергетичний аудит та системи енергетичного менеджменту

1. Енергетичний аудит здійснюється енергетичним аудитором, який є незалежним, не має конфлікту інтересів та прямо чи опосередковано не заінтересований у результаті енергетичного аудиту.

Енергетичний аудит може здійснюватися особою, що перебуває у трудових відносинах з підприємством, установою, організацією, в якій здійснюється енергетичний аудит, за умови, що кваліфікація такої особи підтверджена у встановленому порядку.

2. За результатами здійснення енергетичного аудиту складається звіт з енергетичного аудиту.

3. Енергетичний аудит здійснюється на договірних засадах.

4. Процедура здійснення енергетичного аудиту та критерії його якості встановлюються національними стандартами України, гармонізованими з міжнародними стандартами.

5. Підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичного аудиту, проводиться кваліфікаційними комісіями. Кваліфікаційні комісії створюються установами та організаціями, які були акредитовані у встановленому Кабінетом Міністрів України порядку.

Порядок підтвердження кваліфікації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичних аудитів та кваліфікаційні вимоги до енергетичних аудиторів, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

6. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності, формує, веде та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті базу даних енергетичних аудиторів.

Порядок формування, ведення та оприлюднення бази даних енергетичних аудиторів затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

7. Суб'єкти великого підприємництва, а також суб'єкти господарювання, річне споживання енергії яких перевищує 1000 т умовного палива, зобов'язані проводити енергетичний аудит у випадку отримання державної підтримки на здійснення енергоефективних заходів.

Суб'єкти великого підприємництва, а також суб'єкти господарювання, річне споживання паливно-енергетичних ресурсів яких перевищує 1000 т умовного палива, звільняються від обов'язку проведення енергетичного аудиту у разі запровадження системи енергетичного або екологічного менеджменту, яка сертифікована відповідно до гармонізованих Європейських та міжнародних стандартів та яка передбачає проведення енергетичного аудиту.

8. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності забезпечує:

- 1) оприлюднення та доступ споживачів до інформації про порядок та особливості атестації осіб, які мають намір провадити діяльність із здійснення енергетичного аудиту;
- 2) доступність та популяризацію переваг енергетичних аудитів;
- 3) підвищення рівня обізнаності про переваги енергетичного аудиту;
- 4) організаційне та нормативно-методичне забезпечення функціонування систем енергетичного менеджменту в бюджетних установах органів місцевого самоврядування та органів державної влади.

9. Сертифікація енергетичної ефективності як вид енергетичного аудиту, діяльність фахівців з аудиту енергетичної ефективності будівель та професійна атестація осіб, які мають намір провадити діяльність із сертифікації енергетичної ефективності, незалежний моніторинг енергетичних сертифікатів здійснюються у порядку та з урахуванням особливостей, встановлених Законом України «Про енергетичну ефективність будівель».

Стаття 12. Облік енергії та формування рахунків на оплату енергії

1. Оператор системи передачі, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок електричної енергії», оператор газотранспортної системи, що здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» (далі – оператори передавальних систем), оператори системи розподілу, що здійснюють свою діяльність відповідно до Закону

України «Про ринок електричної енергії», оператори газорозподільної системи, що здійснюють свою діяльність відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» (далі – оператори розподільних систем) на підставі оцінки технічної можливості та економічної доцільності встановлення інтелектуальних систем обліку вживають заходи щодо встановлення інтелектуальних систем обліку, які надають точну (достовірну) інформацію про фактичне споживання енергії, в тому числі за часовими періодами.

2. Порядок оцінки технічної можливості та економічної доцільності встановлення інтелектуальних систем обліку затверджується Кабінетом Міністрів України.

3. Стимулювання встановлення інтелектуальних систем обліку може здійснюватися шляхом вжиття таких заходів:

1) надання державної підтримки заходів із встановлення інтелектуальних систем обліку у відповідності до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання»;

2) встановлення цін/тарифів Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, які стимулюватимуть впровадження інтелектуальних систем обліку;

3) здійснення інших заходів, передбачених законодавством.

Стаття 13. Стимулювання енергоефективності в сфері передачі та розподілу електричної енергії, транспортування та розподілу природного газу

1. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг розробляє та затверджує методiku оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії, розроблену з урахуванням вимог актів законодавства Європейського Союзу, Енергетичного Співтовариства.

2. Оператори передавальних систем та оператори розподільних систем кожні три роки до 1 квітня здійснюють оцінку потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні.

3. Оператори передавальних систем та оператори розподільних систем протягом десяти днів з моменту завершення оцінки надсилають результати оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні до Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг на підставі цієї інформації формує та оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті звіт про результати оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії.

Формування та оприлюднення звіту про результати оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні здійснюється до 1 червня року, в якому завершено відповідну оцінку.

4. За результатами проведеної оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії оператори передавальних систем та оператори розподільних систем визначають заходи із підвищення енергоефективності відповідних систем. Такі заходи можуть бути включені операторами передавальних систем та операторами розподільних систем до інвестиційних програм/планів розвитку відповідних систем виходячи з технічної можливості та економічної доцільності.

5. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг в межах компетенції забезпечує:

1) стимулювання участі споживачів, які мають можливість керувати своїм споживанням, в оптовому та роздрібному ринках електричної енергії;

2) стимулювання доступу та участі споживачів електричної енергії, які мають можливість керувати своїм навантаженням у ринках балансування, резервування, допоміжних та інших послуг з урахуванням технологічних обмежень;

3) відповідність вартості послуг з передачі та розподілу електричної енергії економії коштів, отриманій внаслідок впровадження енергоефективних заходів у електричних мережах в том числі, але не виключно внаслідок інвестицій у електричні мережі чи застосування більш оптимального режиму експлуатації електричних мереж та/або внаслідок заходів з управління попитом та приєднання розподіленої генерації;

4) стимулювання впровадження розумних мереж шляхом встановлення системи економічного заохочення для операторів передавальних систем та операторів розподільних систем.

6. Виконання положень частин четвертої цієї статті в сфері електроенергетики здійснюється з дотриманням вимог надійності та безпеки функціонування об'єднаної енергетичної системи України та на основі прозорих та недискримінаційних критеріїв, які визначаються Національною комісією, що здійснює державне регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг.

7. Впровадження розумних мереж здійснюється з урахуванням Концепції впровадження розумних мереж в Україні та середньострокового Плану заходів з впровадження розумних мереж в Україні, що затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 14. Стимулювання енергоефективності в сфері теплопостачання

1. Органи місцевого самоврядування розробляють схеми теплопостачання міст та інших населених пунктів України, строком дії на 7 років на основі оптимального поєднання централізованих та автономних систем

теплопостачання. При розробці схем теплопостачання органи місцевого самоврядування здійснюють аналіз вигід та витрат, на підставі якого розробляють оцінку потенціалу впровадження ефективних систем теплопостачання та використання скидної теплової енергії (далі – оцінка потенціалу енергоефективності в теплопостачанні). Інформація про потенціал енергоефективності в теплопостачанні включається до схеми теплопостачання як окремий розділ.

2. Розділ оцінки потенціалу енергоефективності в теплопостачанні містить зокрема:

1) опис і карту території з зазначенням існуючих та потенційних об'єктів споживання теплової енергії, існуючої та запланованої інфраструктури централізованого теплопостачання, потенційних джерел теплової енергії, в тому числі промислових установок або інших об'єктів, які генерують скидну теплову енергію;

2) оцінку потенціалу енергоефективності інфраструктури централізованого теплопостачання;

3) розрахунок цілі з економії первинної енергії;

4) оцінку місцевих, регіональних, державних та міжнародних програм підтримки теплопостачання із зазначенням, за наявності, потенційної частки безповоротної допомоги.

3. Органи місцевого самоврядування направляють схеми теплопостачання до Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій для врахування їх при розробці регіональних програм модернізації систем теплопостачання.

4. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські держадміністрації кожні три роки до 1 квітня формують зведений звіт про потенціал енергоефективності в теплопостачанні, визначений органами місцевого самоврядування при складанні схем теплопостачання, та направляють його до центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

Форма звіту та порядок його надання затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

5. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності формує національний звіт з оцінки потенціалу енергоефективності в теплопостачанні, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

6. Кабінет Міністрів України на підставі національного звіту з оцінки потенціалу енергоефективності в теплопостачанні може розробляти та затверджувати державні програми, впроваджувати фінансові чи регуляторні механізми стимулювання впровадження ефективних систем теплопостачання та використання скидної теплової енергії.

Стаття 15. Енергосервіс

1. Для здійснення енергоефективних та інших заходів, спрямованих на скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням та/або витратами, які існували б за відсутності таких заходів, фізична особа, фізична особа-підприємець або юридична особа може укласти енергосервісний договір. Оплата енергосервісу за енергосервісним договором здійснюється за рахунок суми (або її частини) скорочення споживання та/або витрат на оплату паливно-енергетичних ресурсів та/або житлово-комунальних послуг порівняно із споживанням (витратами) за відсутності таких заходів.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності сприяє створенню умов для розвитку ринку енергосервісу та доступу суб'єктів малого і середнього підприємництва до цього ринку шляхом:

1) поширення інформації щодо:

- наявних енергосервісних договорів та істотних умов енергосервісних договорів;
- фінансових інструментів (грантів, кредитів) та інших механізмів, спрямованих на стимулювання здійснення енергосервісу;
- практики здійснення енергосервісу, що включає виконання аналізу вигод та витрат;

2) формування, оприлюднення та постійного оновлення переліку виконавців енергосервісу, або створення інформаційної системи, в якій зазначатимуться відомості щодо виконавців енергосервісу;

3) підтримки органів державної влади та органів місцевого самоврядування під час закупівель енергосервісу;

4) сприяння залученню незалежних ринкових посередників, що стимулюватимуть споживачів і виконавців енергосервісу до укладення енергосервісних договорів.

3. Енергопостачальним організаціям, операторам розподільних систем забороняється вживати будь-яких заходів, що перешкоджають здійсненню енергосервісу та інших енергоефективних заходів, стримують розвиток ринків енергосервісу та інших енергоефективних заходів, в тому числі шляхом обмеження доступу на ці ринки інших суб'єктів, вжиття інших антиконкурентних узгоджених дій, зловживання монопольним становищем.

Стаття 16. Популяризація та стимулювання підвищення рівня енергоефективності серед споживачів

1. Стимулювання споживачів до впровадження енергоефективних заходів здійснюється шляхом:

1) надання державної підтримки (допомоги);

2) забезпечення доступу до фінансування, в тому числі грантів, субсидій, здешевлення кредитів на здійснення енергоефективних заходів, відшкодування частини вартості енергоефективних заходів, надання безповоротної фінансової та технічної допомоги;

- 3) поширення інформації та здійснення інформаційно-освітніх заходів щодо підвищення рівня енергоефективності;
- 4) реалізації та популяризації пілотних проектів;
- 5) стимулювання зміни режиму споживання енергії на робочому місці;
- 6) заохочення до впровадження інтелектуальних систем обліку енергії.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності забезпечує:

- 1) доступність інформації про існуючі механізми, фінансові та правові умови підвищення рівня енергетичної ефективності серед споживачів, суб'єктів архітектурної діяльності, енергетичних та екологічних аудиторів;
- 2) поширення інформації серед банків та інших фінансових установ про можливості участі у фінансуванні енергоефективних заходів і проектів, включаючи участь у державно-приватному партнерстві;
- 3) встановлення умов для постачальників енергії щодо надання споживачам актуальної інформації та рекомендацій з питань підвищення рівня енергетичної ефективності;
- 4) поширення за участі інших осіб інформації та здійснення інформаційно-освітніх заходів з метою інформування населення про переваги та практику здійснення енергоефективних заходів;
- 5) здійснює оцінку та, за необхідності, формування та надання Кабінету Міністрів України пропозицій щодо вжиття заходів із усунення регуляторних і нерегуляторних бар'єрів у сфері забезпечення енергетичної ефективності.

Стаття 17. Фонд енергоефективності

1. З метою підтримки ініціатив щодо енергоефективності, впровадження інструментів стимулювання і підтримки здійснення заходів з підвищення рівня енергетичної ефективності будівель та енергозбереження утворено Фонду енергоефективності, який діє відповідно до Закону України «Про Фонд енергоефективності».

2. З метою реалізації державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності можуть створюватися інші фонди.

Стаття 18. Відповідальність за порушення законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності

1. Особи, винні в порушенні вимог законодавства у сфері забезпечення енергетичної ефективності, несуть відповідальність відповідно до закону.

2. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг накладає штрафні санкції в таких розмірах:

- 1) за недосягнення щорічного скорочення постачання енергії - до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;
- 2) за перешкоджання здійсненню енергосервісу та інших енергоефективних заходів, стримують розвиток ринків енергосервісу та інших енергоефективних заходів - у розмірі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Стаття 19. Прикінцеві та перехідні положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через 12 місяців з дня набрання чинності цим Законом, крім статті 6, яка вводиться в дію через 15 місяців з дня набрання чинності цим Законом.

До дня введення в дію частин п'ятої-сьомої статті 11, енергетичним аудитором вважається особа, яка проводить енергетичний аудит.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України "Про енергозбереження" (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 30, ст. 283 із наступними змінами).

3. Пункт "а" частини першої статті 30 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170) доповним новим підпунктом 23 в редакції:

"23) впровадження системи енергетичного менеджменту;"

в абзаці другому частини першої статті 7 Закону України "Про теплопостачання"(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 28, ст.373) слова та цифри "має бути не менше 5-7 років" замінити на слова та цифру "становить 7 років";

в абзаці першому частини першої статті 22 Закону України "Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 51, ст.833) після слів і знаків ""Про державне регулювання у сфері комунальних послуг"" додати слова і знаки ", "Про енергетичну ефективність"";

в пункті 2 частини першої статті 7 Закону України "Про енергетичну ефективність будівель" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 33, ст.359) слова "і у всіх приміщеннях" замінити на слова "і хоча б в одному приміщенні".

4. Цільовий показник економії енергії в будівлях центральних органів виконавчої влади у період з дня набрання чинності цим Законом до 31 грудня 2020 року дорівнює обсягу щорічної економії енергії, який можна було б отримати в результаті термомодернізації 1% загальної площі таких будівель на рік з метою приведення рівня енергетичної ефективності будівель у відповідність мінімальним вимогам до енергетичної ефективності, встановленим відповідно до Закону України «Про енергетичну ефективність будівель».

5. Цільовий показник щорічного скорочення споживання енергії у період з дня набрання чинності цим Законом до 31 грудня 2020 року становить 0,7% від сукупного річного обсягу продажу енергії споживачам енергопостачальними організаціями, усередненого за період з 1 січня 2012 року по 31 грудня 2014 року. При оцінці досягнення цільового показника щорічного скорочення споживання енергії до розрахунку може включатися економія енергії, досягнута в результаті впровадження енергоефективних заходів, впроваджених з 31 грудня 2008 року, що впливають на скорочення споживання енергії до 2020 року, та можуть бути виміряні та оцінені.

6. Кабінету Міністрів України:

протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

- затвердити Національну ціль з енергетичної ефективності до 2020 року;

протягом року з дня набрання чинності цим Законом:

- забезпечити розробку нормативно-правових актів, необхідні для реалізації цього Закону;

- забезпечити перегляд та приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади своїх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом, а також прийняття актів, необхідних для реалізації цього Закону;

- затвердити Стратегію термомодернізації будівель;

- затвердити Національний план.

7. Центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності:

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

- сформувати та оприлюднити базу даних будівель, передбачену частиною четвертою статті 7 цього Закону.

8. Центральному органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері забезпечення енергетичної ефективності:

протягом одного місяця з дня набрання чинності цим Законом:

- повідомити Секретаріат Енергетичного Співтовариства про обрання альтернативного підходу при транспозиції статей 5, 7 Директиви 2012/27/ЄС.

протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

- надати Секретаріату Енергетичного Співтовариства інформацію щодо організаційно-економічних та правових заходів підвищення енергоефективності, які планується запровадити для досягнення цільового показника з енергоефективності.

9. Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом затвердити методику оцінки потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії.

10. Операторам передавальних систем та операторам розподільних систем протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом здійснити першу оцінку потенціалу енергоефективності газотранспортної системи, системи передачі електричної енергії, газорозподільної системи, системи розподілу електричної енергії в Україні.

**Голова
Верховної Ради України**